

de Cantharel
VELUWSE HOTELHOEVE

ivn natuur
educatie
Apeldoorn

Rondje Loenermark

40 km

Fietsroute vanaf Van der Valk Hotel Apeldoorn - De Cantharel, Van Golsteinlaan 20 in Ugchelen

Routekaart en knooppuntenreeks

C – 43 – 93 – 51 – 28 – 87 – 32 – 82 – 86 – 85 – 9 – 2 – 12 – 7 – 6 – 43 – C

	<p>Het Veluwemassief met deel Loenermark is tijdens de voorlaatste ijstijd (Saalien) ongeveer 150.000 jaar geleden gevormd. Vanuit het noorden stromende gletsjers duwden klei-, grind- en zandafzettingen van de oer-Rijn op tot stuwwallen. Tijdens de laatste ijstijd (Weichselien), brachten krachtige westenwinden ongeveer 20.000 jaar geleden veel stuifzand en sneeuwmeltwater sleet diepe dalen in de de stuwwallen. De huidige heuvels en (droog)dalen zijn daarvan de stille getuigen. Op open (gelaten) plekken in het land is dat verleden nog leesbaar. Glooiingen in de heide geven fraaie uitzichten tijdens deze fietstocht.</p>
	<p>Vanaf De Cantharel (fietsenstalling of Buitenhuisje) richting knooppunt 43 (Otterlosewegzijde).</p>
43	<p>Otterloseweg oversteken en bij knp 43-Hoenderlosewegzijde richting knp 93.</p>
93	
	<p>Bij knp 93 ongeveer 100 m naar rechts bevindt zich station Beekbergen. Dit was een stopplaats voor de voormalige spoorlijn Dieren-Apeldoorn, geopend in 1887 en gesloten in 1950 voor personen en 1964 voor goederen. Nu rijden er toeristische stoomtreinen op hetzelfde traject dat 's zomers en in vakantieperioden door de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij (VSM, 1975) wordt geëxploiteerd. Neem eens een kijkje bij het oude rollend materieel.</p>
51	<p>Rechts van knp 51 ligt de Vrijenbergerspreng. Links gaat de spreng verder als de eerder gegraven maar niet vodoende water opleverende Veldhuizerspreng naar het Apeldoorns kanaal. Het uitstromende sprengenwater van hoge kwaliteit wordt vandaar in de winter weer teruggepompt via een 8 km lange leiding naar infiltratievijvers in het waterwingebied Schalterberg (ten noordwesten van knp 28). Ongeveer 90% van het sprengenwater kan zo weer worden herbenut.</p>
	<div style="display: flex; align-items: flex-start;"> <div style="margin-left: 10px;"> <p>De aanleg van het kanaal Apeldoorn-Dieren (1848-1865) is aanleiding geweest voor het ontstaan van de Grote Loenense waterval. Rijkswaterstaat had bij het ontwerp te weinig maatregelen genomen om het waterpeil en de diepgang in het kanaal constant te laten zijn. In feite was het kanaal niet bevaarbaar. Daarom werden er sprengen gegraven en beken omgeleid om het kanaal met extra water te voeden. De Vrijenbergerspreng hier ligt veel hoger dan het laaggelegen kanaal. Om uitschuren van de bodem door stroming te voorkomen en verzanding van het kanaal tegen te gaan is ondermeer deze grote waterval aangelegd. In vier trappen valt het water 7 m en 13 cm naar beneden en is ook een toeristische trekpleister gecreëerd!</p> </div> </div>
	<div style="display: flex; align-items: flex-start;"> <div style="flex: 1;"> <p>De Vrijenbergerspreng is rond 1875 met schop en kruitwagens gegraven; zie de afbeelding hiernaast. De spreng ontspringt bij natuurgebied Schalterberg, ten westen van Loenen. De sprengkop is in een soort driehoek gegraven (bij knp 28) Het totale verval naar het kanaal is ongeveer 15 m en is goed zichtbaar aan het waterpeil dat met watervallen en stuwen wordt gereguleerd. Behalve de Grote Loenense waterval kom je onderweg ook de Kleine waterval met een informatiebord tegen.</p> </div> </div>
28	
	<div style="display: flex; align-items: flex-start;"> <div style="margin-left: 10px;"> <p>Op de schrale voedselarme Markegronden van Loenen groeide vooral heide. In de 19^e eeuw werden op de Veluwe duizenden schapen gehouden. Ze graasden overdag op de heide en sliepen 's nachts in de schaapskooi op heideplaggen. Het mengsel van mest en plaggen werd in het voorjaar gebruikt voor bemesting van de akkers, totdat de uitvinding van kunstmest dit overbodig maakte. Daarmee verdwenen schapen van de heide. Vandaag de dag worden weer schapen ingezet voor heidebeheer en tegengaan van vergrassing. De schaapskudde gaat met herder van april tot december regelmatig de heide op.</p> </div> </div>
87	
32	<p>In 1893 werd de gemeente Apeldoorn formeel eigenaar van de markegronden van Loenen al werden de markegenoten (inwoners van Loenen) pas in 1932 uitgekocht. Vanaf 1930 werden er in de crisistijd werkverschaffingsprojecten uitgevoerd. De Loenermark werd bebost op de hoger gelegen delen, maar de landschapsarchitect behield de heide op lagere delen om het hoogteverschil te accentueren en het landschap met slingerende, vrije fietspaden en fraaie uitzichten aantrekkelijk te maken voor recreatie. Sinds 1992 is het terrein in erfpacht en beheer gegeven aan Geldersch Landschap & Kasteelen.</p>
82	

86	Je rijdt hier door het Deelerwoud in eigendom van Natuurmonumenten. Een glooiend landschap met bossen en heidevelden, rijk aan wild zoals edel- en damherten. Via ecoduct Terlet over de A50 is het gebied verbonden met Nationaal Park Veluwezoom. Herten, zwijnen, reptielen en insecten kunnen zich daarover vrij bewegen tussen beide natuurgebieden.
	<p>Het monument herinnert aan de executie van 117 gevangen genomen verzetsmensen bij de Woeste Hoeve op 8 maart 1945. Het was een vergelding voor de (mislukte) aanslag op de Duitse generaal Rauter.</p>
85	 <p>De herberg Woeste Hoeve was een bekende pleisterplaats op de kruising van de vroegere Hanzeweg Arnhem-Deventer met een Hessenweg vanuit Duitsland. Op de oude tolweg Apeldoorn - Arnhem konden in de 19e eeuw de paarden van de postkoets in de vrijstaande schuur links worden ververst. Door de grote deuren aan weerszijden kon de koets hierbij door de schuur heen rijden. De reizigers konden zich intussen even verpozen in de herberg.</p>
09	De Woeste Hoefweg ligt fraai tussen de bossen van het Deelerwoud ter linkerzijde en Varena aan de andere kant. In het seizoen kan het druk zijn vanwege het verkeer van en naar de Hoenderlose vakantieparken die liggen tussen deze weg en de Krimweg die je bij het volgende knooppunt bereikt.
02 12	
	Je rijdt hier door een gebied bekend als Het Grootte Zand, nu bebost door de aanplanting van merendeels grove dennen in de jaren 1930. Een destijds woest en verlaten gebied van zandverstuivingen, heideveldjes en kreupelbosjes. Het Grootte Zand was onderdeel de 'woeste gronden' van eerst de Speldermark en na de aankoop in 1905 door Teixeira de Mattos het Spelderholt. Nu staatseigendom en beheerd door Staatsbosbeheer. Het gebied is goed toegankelijk, ook voor recreanten te paard of de mountainbike, maar ook zijn nog delen gereserveerd als rustgebieden voor het wild.
07	
06	
	<p>Het zogeheten droogdal van de Leesterheide is een typisch voorbeeld van een smeltwaterdal uit de laatste ijstijd. Een ontdooide toplaag die van de heuvels afgleed over de diep bevroren ondergrond en zo diepe dalen uitsleet.</p> <p>Op de heide die na de droge zomers 2018-20 weer wat hersteld lijkt zijn de gevolgen van verzuring door stikstofdepositie evenwel nog te zien aan de vergrassing door pijpenstrootje. Door periodieke begrazing met een schaapskudde de schade te beperken.</p>
43	(Aan Hoenderlosewegzijde) Linksaf en Otterloseweg oversteken.
43	(Aan Otterlosewegzijde) Rechtsaf en over de ventweg terug naar De Cantharel.

Deze route wordt regelmatig gecontroleerd. Kom je veranderingen in of onjuistheden op de route tegen, laat het ons weten via routes@ivn-apeldoorn.nl

(IVN routenr: F-UGC-10, versie: 2021-08)

Disclaimer: IVN aanvaardt op generlei wijze aansprakelijkheid voor schade op welke wijze dan ook ondervonden door gebruik te maken van deze route.